n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a
Slovenian Quality Assurance Agency for Higher Education

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Prejeto	12 -07- 2016	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve:	Vredn.:
219	6034-240/2015/17	

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i: **Univerza v Ljubljani**

Predlagatelj/i: **Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani**

Študijski program/i: **Javni sektor in ekonomika okolja**

Datum obiska: **18. 5. 2016**

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne 18.2.2016 imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Karmen Rodman, KonektOn d.o.o. in Univerza na Primorskem

član(ica) prof. dr. Jurica Šimurina, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

član(ica) Tea Markotić, študentka

član(ica) *(ime, priimek, zavod)*

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Martina Mravlja

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: Rodman.

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 8.7.2016

Opombe agencije:

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela **15. 3. 2016**. Obisk zavoda Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju EF) je bil opravljen dne/med 18. 5. 2016 in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 18.5.2016, uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

Po analizi vloge predlagatelja in spremljajočih dokumentov smo strokovnjaki zaprosili preko strokovne sodelavke NAKVIS za dodatno dokumentacijo, vezano na program Javni sektor in ekonomika okolja (v nadaljevanju JSEO) in sicer:

- dogovor o prenehanju sodelovanja med partnerskima institucijama
- primer dvojne ali trojne diplome (s partnersko institucijo iz Nice), ki je bila dejansko izdana, kot je zapisano da se izdaja na spletnih straneh programa http://www.ef.uni-lj.si/JMPSE)
- vzorec diplome, če bo EF izvajala program nacionalno
- aneks 1 k sporazumu, v katerem je razvidna ureditev financiranja programa
- število študentov v posamezni generaciji, ki je sodelovalo na projektih EF; za vsako študijsko leto seznam projektov in število študentov na posamezen projekt
- število študentov po generacijah, ki so dejansko opravili mobilnost v 3. semestru na EF
- 3 primere zunanje evalvacije pisnega izpita za presojani študijski program
- zapisnik treh zadnjih usmerjevalnih komisij za študijski program JSEO z navedbo sodelujočih in njihovih funkcij/vloge
- analizo zaposljivosti za študijski program JSEO
- tri zapisnike zasedanja Steering Committee (v nadaljevanju skupne usmerjevalne komisije) z vsebino ter navedbo imen in funkcije sodelujočih
- seznam vseh sodelujočih učiteljev in visokošolskih sodelavcev (ne samo nosilcev predmetov) z navedbo obsega trenutne delovne obremenitve (v tekočem študijskem letu).

Med samim obiskom je bila na EF posredovana dodatna prošnja za gradivo in sicer sledeči dokumenti ali podatki:

- tri primere slovenskega povzetka magistrskega dela v angleškem oz. tujem jeziku
- veljavne izvolitve v nazive za Petro Došenović Bonča, Tjašo Redek in Nado Zupan
- podpisan konzorcijski sporazum in vse spremembe sporazuma od zadnje akreditacije
- vzorec študentske ankete, ki jo izpolnjujejo študenti na študijskem programu JSEO
- evalvacijski vprašalnik ob zaključnem zagovoru magistrske naloge
- samoevalvacijsko poročilo ali povzetek samoevalvacijskega poročila v angleškem jeziku
- število študentov JSEO v alumni klubu
- število študentov po posameznem modulu programa JSEO.

Odgovori in podatki v zvezi s prošnjo strokovnjakov, so bili strokovnjakom posredovani na elektronske naslove do 20. 5. 2016. Te informacije so tako vključene v sprejete zaključke v pričujočem poročilu.

29. 6. 2016 je skupina strokovnjakov prejela odziv EF na poročilo strokovnjakov, ki je v pričujočem poročilu upoštevan.

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Ugotovljeno dejansko stanje

Študijski program JSEO se je v preteklih sedmih letih v praksi izvajal kot študijski program z dvojno diplomo oziroma vsak zavod ob zaključku študija izdaja svojo diplomo. Zaradi izzivov s partnerskimi institucijami (v začetku je bila predvideno tudi sodelovanje univerze iz Nice) pri izvajanju študijskega programa, sta se sodelujoči partnerski instituciji iz Ljubljane in Bosne in Hercegovine (v nadaljevanju BiH) dogovorili, da sodelovanje v prihodnosti nadaljujeta v obliki transnacionalnega izobraževanja. To je bil razlog, da je EF vložila vlogo za pridobitev akreditacije za nacionalni študijski program, pri čemer bi takoj po pridobljeni akreditaciji vložila vlogo za preoblikovanje programa v transnacionalni. Po njihovi oceni na takšen način študentje niso oškodovani in je zakonskim podlagam zadoščeno.

Trenutno EF ne razpolaga s formalno veljavnim konzorcijskim sporazumom za transnacionalno izobraževanje, ki opredeljuje razmerja med partnerskimi institucijami/partnerskima institucijama. Je pa takšen sporazum po besedah EF v pripravi in pogovori o uskladitvah aktivno potekajo med EF in institucijo v BiH. V tem času partnerski instituciji ohranjata aktiven konzorcijski sporazum o izvajanju skupnega študijskega programa in še danes študijski program obravnavata kot skupen, čeprav se kot tak nikoli ni izvajal.

Pri tem je potrebno v uvodu dodati, da v sedemletnem obdobju ni bilo vpisanih slovenskih študentov in so različni sogovorniki (vključno z vodstvom) izrazili mnenje, da »tudi v prihodnosti ni načrtovano, da bi vpisovali slovenske študente« oziroma »da je slovenski trg premajhen za takšen študijski program« ter »da slovenski študenti niso zainteresirani za odhod na študij ali izmenjavo v BiH«. V odgovoru EF navaja, da se fakulteta trudi s promocijo, da bi pridobila slovenske študente (program je opisan na spletnih straneh (sicer ni osvežen, npr. Deadline for application: 31 October 2014; http://www.ef.uni-lj.si/content/static_english/izobrazevanje/podiplomsko/angl_programi/JMPSE/app_process_ANG_JMPSE.asp), vsebinski del programa je predstavljen na informativnih dnevih), vendar pa je program razpisan kot izredni, s plačilom šolnine in pogojenostjo z odhodom v tujino (ter ob obilici drugih brezplačnih programov), kar omejuje vpis študentov.

V celotnem študijskem programu se v Sloveniji izvaja le 3. semester, ko poteka obvezna mobilnost študentov. V praksi je to enkrat letni 5-dnevni teden mobilnosti (angl. mobility

week) po največ 8 ur izvedbe izobraževanega procesa dnevno. V opis študijskega programa na spletnih straneh ni zapisano, da je odhod na partnersko institucijo obvezen (razen v primeru trojne diplome), a so se, po besedah udeležencev intervjujev, do sedaj vsi študenti odločali za mobilnost na EF v 3. semestru. Konzorcijska pogodba (2.4.2) trenutno navaja, da se tretji semester izvaja izključno na EF. V vlogi (str. 58) najdemo zapis obveze le v drugačnem kontekstu »Gre za študente, ki so morali del študija opraviti v BIH in del v Sloveniji, saj je bil program sprva akreditiran kot skupni študijski program.«

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Presojani program JSEO se kot navedeno zgoraj nikoli ni izvajal v obliki kot je bil akreditiran, kot skupen študijski program. Program je ustrezno razvrščen po ISCED in KLASIUS klasifikacijah, opredeljeni so cilji programa, pričakovani učni izidi študentov in splošne ter predmetno-specifične kompetence diplomantov. Predmetnik je ustrezno strukturiran in vodi k usvojitvi zastavljenih ciljev in kompetenc. V preteklem akreditacijskem obdobju so bile na Senatu Univerze v Ljubljani potrjene sledeče spremembe študijskega programa JSEO:

- v letu 2014 spremembe programa s tremi usmeritvami v enoten program z dvema moduloma, spremembe imen predmetov, predmetno-specifičnih kompetenc in preoblikovanje iz usmeritvenih predmetov v obvezne in izbirne predmete, kar je posledica »racionalizacije človeških, finančnih in materialnih virov EF«;
- v letu 2015 potrditev predloga EF o preoblikovanju iz skupnega v nacionalen študijski program, »ker na programu ni bilo mogoče razviti in izdajati skupne diplome, zagotoviti enakovrednega sodelovanja obeh partnerjev in omogočiti študentom, da bi en letnik študija preživeli na partnerski instituciji«.

Presojani program je sestavljen iz dveh modulov: Management in ekonomika javnega sektorja ter Ekonomika in management okolja. Upoštevajoč te module je program mednarodno primerljiv, v tujini se največkrat programi izvajajo ločeno za področja ekonomike javnega sektorja, managementa javnega sektorja in ekonomike ter managementa okolja. Te spremembe, vključno s spremembami v prvi alineji predhodnega odstavka, po oceni strokovnjakov in pogovorih z udeleženci niso povzročile sprememb, ki bi imele negativne posledice za vpletene deležnike.

Vsebine programa so ovrednotene z ECTS točkami, vendar je o ustreznosti obremenitve težko presojati, saj se je šele lani (v sklopu študentske ankete) le-ta prvič formalno presojala. Pri tem je težava še reprezentativnost podatkov izhajajoč iz ankete, saj se študenti šibko odzivajo pri izpolnjevanju te (izpolnjevanje je fizično na partnerski instituciji v BiH, pri čemer je vprašalnik angleški prevod EF vprašalnika).

Strokovni naslov ter njegova krajšava sta tvorjena v skladu z zakonom. Pri tem je potrebno dodati, da EF in partnerske institucije komunicirajo, da gre za program, ki podeljuje dvojno oziroma trojno diplomo (in ne skupno diplomo). Po odzivu zavoda sicer vidimo nekaj korekcij na spletnih straneh EF pri opisu programa in sicer ponekod se pojavlja, da se ob zaključku študija izdaja skupna diploma (»The language of instructions is English and the language of the home institution (for the joint diploma).«), ponekod, da se izdajata dve diplomi (s strani obeh sodelujočih institucij; »To obtain two diplomas students enrol into the home institutions and have to spend the third semester in the partner university (FELU or SEB).«), še vedno pa se pojavlja dikcija, da se (lahko) izdaja trojna diploma (»Triple degree programme: 2 diplomas above plus: UNICE: Master in Economics and Management (Master Economie-Gestion)«; »For triple diploma the third semester is in French (at the University of Nice)«) (Vse na: http://www.ef.uni-lj.si/JMPSE). EF navaja v odgovoru na poročilo, da se v praksi za študijski program JSEO izdajata dve diplomi. Kot ugotovljeno na razgovorih se v primeru uspešne akreditacije nacionalnega študijskega programa in/ali priglasitve transnacionalnega študijskega programa predvideva tudi v nadaljnje izdajanje diplome s strani tuje partnerske institucije (poleg EF) po postopkih priznavanja znanj in spretnosti.

Organizacija študijskega programa, če bo akreditiran kot nacionalni, bo, po besedah sogovornikov, potekala v skladu s predpisi, pravili in pravilniki, ki jih za druge študijske programe predvideva in uporablja EF. Vendar pa je tukaj ključno vprašanje, ali in kako bo študijski program akreditiran ali priglašen (nacionalni/transnacionalni) ter posledično v primeru transnacionalnega študijskega programa, kako bosta partnerja uredila svoje sodelovanje v novem konzorcijskem sporazumu.

Obvezen sestavni del programa so aplikativne raziskovalne naloge oz. projektne in seminarske naloge.

- **Analiza ugotovitev**

Vloga EF v okolju je izkazana preko delovanja in institucij ter vpliva na razvoj gospodarskega, družbenega in kulturnega razvoja Slovenije in mednarodnega okolja. Študijski program je utemeljen s potrebami okolja. Diplomanti EF so zaposleni v nacionalnih in mednarodnih institucijah, vladnih in izobraževalnih organizacijah ter so nosilci politik v javnem in zasebnem sektorju. Pri oblikovanju in izvedbi presojanega programa so izhodišče smernice globalne odgovornosti, ki težijo k trajnostnem razvoju, prav tako se je EF pridružila iniciativi »Principles of Responsible Management Education« pod pokroviteljstvom UN (skupaj z več kot 300 poslovnimi šolami po svetu).

Študijski program izobražuje za potrebe gospodarstva (zasebnega sektorja) in javnega sektorja. Diplomanti presojanega programa so zaposljivi v podjetjih, ki se ukvarjajo z energetiko, telekomunikacijami, javno upravo, administracijo ipd. V vsaki generaciji je približno 50 % vpisanih študentov že zaposlenih (skupno je to 100 od 186 študentov ali 54%).

Poleg gospodarskega sektorja, diplomante presojanega programa sprejemajo tudi javna uprava, kulturne institucije in zdravstvene organizacije. Delež zaposlenosti v javnem sektorju jugovzhodne Evrope je visok (okoli 30 % od skupnega števila zaposlenih), zato obstaja znatna potreba po posebnih znanjih in veščinah s področja javnega sektorja in ekonomike okolja. Vendar pa konkretnih analiz za trg dela, na katerega EF targetira, ni bil dostavljen, prav tako zaposlenosti in zaposljivosti študentov JSEO EF in/ali tuja partnerska institucija ne spremljata.

Struktura študijskega programa, ki se je v preteklem akreditacijskem postopku izvajal le kot izredni študij, tvori zaokroženo celoto in povezuje teoretična znanja, metodološka in aplikativna znanja ter zagotavlja visoko raven strokovne in profesionalne usposobljenosti. Takšna struktura programa omogoča zaposljivost, akademsko kvalifikacijo in nadaljevanje izobraževanja na višji stopnji študija.

Strokovna praksa na presojanem programu ni predvidena, saj je študij namenjen študentov z delovnimi izkušnjami, ki želijo nadgraditi svoje znanje. Pri tem delovne izkušnje niso pogoj za vpis, so pa zelo zaželene.

Kot zgoraj navedeno (druga alineja prvega odstavka podpoglavja Izpolnjevanje meril za akreditacijo) je Univerza v Ljubljani sprejela spremembo skupnega študijskega programa

JSEO, s katero se je skupni študijski program preoblikoval v navadnega. Glede na zakonska določila, da lahko spremembe pričnejo veljati z objavo razpisa o vpisu po sprejetju sprememb, bi EF lahko pričela z izvajanjem navadnega študijskega programa v študijskem letu 2016/17. Vendar pa so se v tekočem študijskem letu 2015/2016 zaradi zahtev elektronskega vpisa študentov pojavile težave pri uskladitvi rokov vpisa med partnerskima institucijama, ki jih instituciji nista uspeli uskladiti. Pred vpisom mora namreč EF nostrificirati diplome tujih študentov. Letošnji študenti na študijskem programu bodo zato vpisani v program v naslednjem študijskem letu, o čemer so bili tudi obveščeni. V tem enoletnem zamiku vpisa so ti študenti nemoteno vključeni v izobraževalni proces.

Skladno z 41. členom Zakona o visokem šolstvu, naj bi bili v primeru omejitve vpisa kandidati/ke izbrani glede na povprečno oceno prve stopnje študija oz. dodiplomskega študija (70%) in oceno izpita predmeta tipa 2 in predmeta tipa 3 na prvostopenjskem študijskem programu UL Ekonomske fakultete (30%). Vendar v praksi do tega ni prišlo, saj je vpisnih mest več kakor je dejansko vpisanih kandidatov.

EF bo v primeru akreditacije nacionalnega študijskega programa priznavala znanja in spretnosti v skladu s Pravilnikom o postopku in merilih za priznavanje neformalno pridobljenega znanja in spretnosti Univerze v Ljubljani.

Prizna se lahko za največ 90 ECTS znanja, pridobljenega izven presojanega študijskega programa. Prepis v program predvideva možnost priznanja vsebin predhodno opravljenih izpitov predmetov, ki se morajo, skladno z Izpitnim pravilnikom EF, v 75% vsebinsko skladati z vsebino predmetov programa, na katero se študent vpisuje oz. prepisuje. V kolikor gre za skladnost vsebine vseh predmetov programa v predvidenem obsegu, se študentu lahko priznajo opravljeni izpiti v obsegu 30 ECTS kreditnih točk.

Za študente iz sorodnih usmeritev, ki dosegajo zadostno število kreditnih točk ECTS, vendar se vsebine predmetov ne prekrivajo v predpisanem obsegu, se določijo predmeti programa, ki jih mora študent opraviti za 1. in 2. letnik, ob tem mora napisati tudi magistrsko delo z 30 ECTS. Predmeti se določijo glede na predhodno opravljene predmete na podlagi potrjenih učnih načrtov in potrdila o opravljenih predmetih. V praksi so pri tem v postopke vključeni učitelji oziroma nosilci predmetov študijskega programa JSEO, ki potrjujejo delno ali celotno priznavanje posameznega predmeta. Odgovornost za nadzor nad uresničevanjem konzorcijskega sporazuma na področju pravic študentov pa ima skupna usmerjevalna komisija.

Za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora študent opraviti študijske obveznosti v obsegu 45 kreditnih točk po ECTS pri izpitih, ki jih je vpisal v prvem letniku. Senat EF lahko na predlog Komisije za študijske zadeve EF izjemoma dovoli napredovanje študentu, ki tega pogoja ne dosega in ima za to opravičljive objektivne razloge (v skladu s 239. členom Statuta Univerze v Ljubljani).Študent lahko ponavlja letnik (brez dodatnih pogojev) ali zaprosi za podaljšanje letnika oz. za podaljšanje statusa študenta, v kolikor zaradi dokumentiranih opravičljivih razlogov ni bil zmožen opraviti svojih študijskih obveznosti, pri čemur so opravičljivi razlogi jasno določeni. Študent ima za dokončanje študija na voljo pet let od prvega vpisa na program. V kolikor v tem času ne odda magistrskega dela, mora vložiti prošnjo za podaljšanje roka dokončanja. Pri podaljšanju roka za dokončanje se upoštevajo enaka merila kot za ponavljanje letnika oz. podaljšanje statusa študenta. V kolikor študent nima dokumentiranih opravičljivih razlogov za podaljšanje študija, mora podaljšanje roka za dokončanje plačati skladno s potrjenim oz. veljavnim cenikom Univerze v Ljubljani oziroma EF.

Formalno je torej postopek urejanja napredovanja študenta k zaključku študija urejen, vendar pa je potrebno dodatno proučiti razloge za nedokončanje študija v roku (kot zapisano v vlogi na str. 58 je težava tudi mentorstvo pri magistrskem delu, ki se izvaja v različnih državah ali institucijah) in ustrezno prilagoditi delovanje v smeri spodbujanja študentov k zaključku študija (dodatna usposabljanja na področju raziskovanja, spodbujanje nastanka skupnosti študentov za samopomoč, intenzivnejši stik mentorja s študentom ter akcijski načrt magistriranja idr.). Študij je namreč zaključilo 42 od 186 vpisanih študentov.

Delež diplomantov po vpisnih generacijah strmo pada (vpisna generacija 2009/10: 24,4%, vpisna generacija 2011/12: 5,6%), prav tako vpis (vpisna generacija 2009/10: 48 študentov, vpisna generacij 2015/2016: 12 študentov), kar izkazuje potrebo po poglobljenih analizah vzrokov za to in potrebnih ukrepih za izboljšanje položaja v novem akreditacijskem obdobju.

Za dokončanje študija mora študent opraviti študijske obveznosti pri vseh predmetih vpisanega študijskega programa in uspešno zagovarjati magistrsko delo, in sicer skladno z določili Pravilnika o magistrskem delu, ki ga sprejema Senat EF.

Vsi procesi organizacije študija so potekali na tuji partnerski instituciji, in sicer po pravilih, ki jih ta ima, pri čemer so udeleženci razgovorov trdno zastopali uspešno uresničevanje

svoje začetne zahteve do tuje partnerske institucije, da vsi pravilniki tuje institucije upoštevajo vsaj minimalna formalno postavljena pravila/pravilnike EF.

Pri tem je potrebno poudariti, da vsaka partnerska institucija določa svoj cenik storitev, zato je razlika v tem, ali se študent vpisuje v domači ali tuji partnerski instituciji. V praksi so se do danes vsi študenti vpisovali na tujo partnersko institucijo, zato razlik med stroški za študij ni bilo.

V zaključku je potrebno dodati, da se organiziranost in urejenost delovanja na študijskem programu pomembno spreminja s spremembo tipologije študijskega programa, ki ga predlaga EF. Namreč prehod na nacionalni program zahteva aktivacijo vseh pravil EF, univerze in zakonskih podlag ter procesov na to vezanih (pri čemur je to potrebno zahtevati tudi od drugih partnerjev v primeru transnacionalnega programa). Pravilniki so na EF/univerzi vzpostavljeni za druge nacionalne programe, zato ocenjujemo, da so predpogoji za uspešno implementacijo nacionalnega programa omogočeni, cenik za storitve pa tudi enoten.

Prednosti

- Študijski program je zasnovan na visokih standardih obeh institucij.
- Študenti so izrazili visoko zadovoljstvo s študijem in s kriteriji za ocenjevanje opravljenega dela ali znanja, ki vplivajo na zaznano kakovost in verodostojnost diplome v očeh deležnikov ter so vzvod za večjo možnost zaposlitev ali napredovanja že zaposlenih študentov oziroma diplomantov.
- Veliko raziskovalnega dela v sklopu študijskega programa so kot prednost izrazili študenti, vendar strokovnjaki nismo imeli stika s podjetji, ki bi imeli projekte z visokošolskima zavodoma.
- Delodajalci so izkazali odobravanje programa, ki zagotavlja visokokakovostne diplomante.

Priložnosti za izboljšanje

- Ni jasnega pozicioniranja študijskega programa v očeh različnih sogovornikov, predvsem glede prepoznavanja (predmetno specifičnih) kompetenc, ki jih študijski program spodbuja.

- Ni sistemsko urejenega procesa za spodbujanje študentov k zaključku študija, kar je glede na nizko stopnjo dokončanja študija nujno potrebno vzpostaviti.
- Več gostujočih predavateljev iz prakse bi bilo potrebno vključiti na strani tuje partnerske institucije.
- Ta program je navaden program, ki se v večinskem deležu izvaja v tujini. Najbližje je transnacionalnem izobraževanju, tako da podajanje vloge za nacionalni program po oceni strokovnjakov ni smiseln, saj ni slovenskih študentov in tudi ni načrtovano, da bi v pomembnem obsegu rekrutirali slovenske študente v prihodnje.
- V novi konzorcijski pogodbi, ki jo partnerski instituciji nameravata podpisati za potrebe ureditve transnacionalnega izobraževanja, se je potrebno dogovoriti za enotno šolnino in enoten cenik storitev za slovenske in tuje študente.
- V novem konzorcijskem sporazumu je smiselno predvideti scenarij, če se študent ne odloči priti na EF v 3. semestru, morebiti zaradi objektivnih razlogov.
- Povzetek magistrske naloge je potrebno na desetih straneh zapisati v slovenskem jeziku v skladu s 2. členom Pravilnika o magistrskem delu na rednih in izrednih bolonjskih podiplomskih študijskih programih za pridobitev strokovnega naslova magister ekonomskih ved ali magister poslovnih ved.

Neskladnosti

- V preteklem akreditacijskem obdobju na EF in na tuji partnerski instituciji niso spremljali obremenjenosti študentov za dotični študijski program. V prihajajočem študijskem obdobju pa je načrtovana umestitev v tekoče procese EF, v katerih se obremenitev študentov spremlja na ravni UL. Vendar pa EF podatkov ločeno ne obdelujejo po študijskih programih in ne uporabljajo za zapiranje zanke kakovosti. V ta namen trenutno uporabljajo usmerjevalno komisijo, kar je odlično pri majhnem številu študentov, pri višjem številu in oblikovanju zanesljivih zaključkov pa je takšna oblika po oceni strokovnjakov bolj odlična dopolnitev, nadgradnja ali izhodišče za kvantitativne metodologije raziskovanja obremenjenosti študentov. EF sicer ugovarja, da se obremenitev študentov pripravlja na fakulteti za vsak program posebej, vendar pa zaključki analize za dotični študijski program niso bili predloženi strokovnjakom.

- ZVIS ne predvideva dvojnih in trojnih diplom (v skladu z Zvis 33.b členom), EF in tuja partnerska institucija pa sta jih promovirali oziroma sta izdajali dve diplomi, čeprav je študijski program akreditiran kot skupni.
- Za akreditiranje nacionalnega študijskega programa je potrebno izkazovanje slovenskih študentov v preteklem akreditacijskem obdobju. Tudi sama organizacija in izvedba izobraževalnega procesa v večinskem deležu poteka v tujini na partnerski instituciji, zato je predlagana kot najprimernejša oblika priglasitev transnacionalnega študijskega programa.

2. VPETOST V OKOLJE

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

EF je povezana z okoljem, v katerega je intenzivno vpeta z raziskovalnim, izobraževalnim in strokovnim delom. Pri tem poleg vključenosti v lokalno in nacionalno okolje stremi k vse večji mednarodni vpetosti in delovanju ter uresničevanju svojega temeljnega poslanstva v mednarodnem okolju. Zavzemanje za čim višjo stopnjo internacionalizacije je tudi eden temeljih razlogov za obstoj predlaganega študijskega programa, za katerega pa je dan predlog preoblikovanja iz skupnega v nacionalnega.

EF ne spremlja zaposljivosti diplomantov študijskega programa JSEO, pri čemer svojo odločitev utemeljujejo s slovensko zakonodajo vezano na varovanje osebnih podatkov. V pogovoru z delodajalci iz BiH, s katerimi smo opravili videokonferenčni klic, ocenjujemo, da so študenti in magistranti zaželeni in cenjeni na trgu dela. Povezujejo jih s sledečimi kompetencami: visoke organizacijske sposobnosti, komunikacijske sposobnosti, odlično znanje angleškega jezika, analitično razmišljanje pri obravnavanju problemov, razumevanje sestave in povezanosti javnega in zasebnega sektorja, obvladovanje ekonomike virov, upravljanje projektov, upravljanje javnih institucij in poslovnih funkcij v teh institucijah (marketing, kadri). Ocenjujejo, da gre za nišni program, ki pa je v okolju potreben, koristen in privlačen.

EF spremlja doseganje učnih izidov in kompetenc za dotični študijski program na več načinov. Poleg tekočega preverjanja in ocenjevanja znanja, EF preverja kompetence študentov oziroma magistrantov na zagovoru magistrskega dela. V ta namen je izdelan vprašalnik, ki ga izpolni predsednik komisije.

EF je začetno razpisala skupaj s partnersko institucijo 100 razpisnih mest in je to številko ohranila do tega dne, ne glede na to, da je število dejansko vpisanih študentov v posameznem študijskem letu tudi znatno nižje. Razlog za to je obseg najvišjega deleža tujih študentov, ki ga EF lahko ima v posameznem študijskem programu ob vpisu glede na interna določila Univerze v Ljubljani (do 30 % vseh vpisanih mest). Namreč tudi v prihodnje EF predvideva vpis le tujih študentov (iz BiH). To je tudi razlog, zakaj analiza potreb po diplomantih tega programa na slovenskem trgu dela ni bila opravljena.

- **Analiza ugotovitev**

EF predlagamo, da manj omejujočo zakonodajo na ozemlju BiH izkoristi za večjo poglobitev v stanje med študenti in diplomanti študijskega programa JSEO. Namreč spremljanje zaposljivosti diplomantov JSEO v Sloveniji ni relevantno, saj se študijski program do sedaj in tudi v prihodnje ne bo prednostno izvajal za slovenski trg dela. 100 % vpisanih študentov je namreč tujih. Njihovo zaposljivost, zaposlenost in napredovanje na obstoječih delovnih mestih je potrebno redno spremljati, kar bi lahko ob sodelovanju tuje partnerske institucije izpeljali nemoteno in poglobljeno.

EF ima alumni klub, ki omogoča ohranjanje stika z diplomanti EF, vendar pa ni študentov študijskega programa JSEO, ki bi pristopili v klub (čeprav se jih ob zaključku študija povabi). Vstop v alumni klub je prostovoljen ter EF omogoča spremljanje in komunikacijo z diplomanti. Glede na omejujočo slovensko zakonodajo na področju varovanja osebnih podatkov je to trenutno poglavitni kanal za ohranjanje stikov in spremljanje diplomantov, zato je nujno potrebno bolj sistematično delovanje na področju ustvarjanja in širjenja alumni skupnosti.

Projektov v povezavi s podjetji iz BiH nismo identificirali ne v dokumentaciji ne v pogovorih ob obisku. So pa praktično naravnanost delovanja EF in odlično prakso povezovanja s slovenskimi delodajalci izpostavili študenti, ki so se vključili v 3. semester izvedbe programa v Ljubljani (t.i. mobility week).

Prednosti

- Dodatno preverjanje doseganja učnih izidov oziroma kompetenc ob zagovoru magistrskega dela z izdelanim evalvacijskim vprašalnikom, ki je umeščen v zanko kakovosti.
- Praktična naravnanost delovanja EF in odlična praksa povezovanja študentov s slovenskimi delodajalci.

Priložnosti za izboljšanje

- Vprašalnik, s katerim bi EF spremljala diplomanta JSEO in njegovo vključevanje v družbeno življenje in karierno pot, je nujno orodje ne le z vidika spremljanja zaposljivosti, pač pa tudi z vidika spremljanje učinkov pridobljenih kompetenc med

študijem na EF. Fakulteta naj spremlja diplomanta obdobno (npr. čez eno, tri, pet let po zaključku študija).

- Večji angažma za vključitev diplomantov študijskega programa JSEO v alumni klub, ki bi morebiti imel podsekcijo 'tuji študenti'.

Neskladnosti

- Kakor EF tudi dosedanja partnerska institucija, s katero se izvaja presojani študijski program, ne spremljata zaposlenosti in zaposljivosti diplomantov. Na spletnih straneh EF najdemo podatke o zaposljivosti diplomantov EF, vendar pa ni dostopnih podatkov niti analiz za presojani študijski program JSEO.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

EF izkazuje napredek od prve akreditacije, saj se ponaša z razvitim znanstveno-raziskovalnim in strokovnim delom, ustrezno organizirano izvedbo študijske dejavnosti in objavami dosežkov svojega dela.

EF izkazuje mednarodno sodelovanje v projektih, programih mobilnosti za študente in zaposlene, na presojanem programu pa še posebej z visokim številom vpisanih tujih študentov.

EF povezuje študijski program s svojim rednim znanstvenim, raziskovalnim in strokovnim delom. Raziskovalna dejavnost EF je povezana s predmeti preko nosilcev predmetov, ki so tudi aktivni in uspešni raziskovalci.

Načrtovani in doseženi učni izidi študentov se primerjajo med seboj ter ob zaključku študija (zagovor, evalvacijski vprašalnik).

Na EF redno spremljajo prehodnost študentov presojanega programa, prav tako se (sicer na neformalni način) študente spodbuja k dokončanju študija.

- **Analiza ugotovitev**

Nosilci vseh predmetov imajo izkušnje znanstveno-raziskovalnega dela. EF ima dolgo tradicijo sodelovanja v znanstveno-raziskovalnem delu v povezavi z ostalimi slovenskimi fakultetami, institucijami, podjetji in ostalimi organizacijami. Takšno delo se izraža preko projektov, kot so:

- Fakulteta v sodelovanju z Zvezo Ekonomistov Slovenije že od leta 1949 sodeluje pri oblikovanju in izdaji mednarodne znanstveno-raziskovalne revije Economic and Business Review (v letih 1949 – 1990 je izhajala kot Ekonomska revija in v letih 1991 – 1999 kot Slovenska ekonomska revija). Poleg tega, da predstavniki slovenskih univerz in inštitutov sodelujejo pri recenziji člankov objavljenih v reviji, sodelujejo tudi kot člani uredniškega odbora revije:
    - prof. dr. Rasto Ovin, Ekonomsko poslovna fakulteta Univerze v Mariboru;
    - prof. dr. Marjan Svetliči, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani;

- prof. dr. Janez Šušteršič, Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem;

- predstavniki slovenskih univerz in inštitutov sodelujejo tudi pri založniški dejavnosti fakultete in sicer kot recenzenti učbenikov, znanstvenih in strokovnih monografij ter delovnih zvezkov;
- predstavniki slovenskih univerz in inštitutov so redni člani komisij za oceno doktorskih disertacij;
- poleg tega pa z slovenskimi univerzami, inštituti, podjetji in drugimi organizacijami sodelujemo pri izvajanju številnih znanstveno-raziskovalnih projektov.

Skladno s svojo strategijo EF spodbuja razvoj predvsem na sledečih ključnih področjih:

- spodbujanje znanstvenih objav (predvsem v revijah z relativno visokimi faktorji vpliva);
- prenos raziskovalnih in svetovalnih dosežkov v študijski proces;
- doseganje ustrezne raziskovalne aktivnosti vseh pedagogov in raziskovalcev;
- povečanje obsega pridobljenih raziskovalnih in svetovalnih projektov v domačem okolju in na tujih trgih, zlasti projektov EU;
- okrepitev mednarodnega sodelovanja v okviru projektov EU ter ostalih mednarodnih projektov;
- ustrezna organizacija raziskovanja (podpora strokovnega osebja, seznanjanje z razpisi, infrastruktura itd.).

V zadnjem desetletju je fakulteta dosegla znaten napredek na področju kakovosti raziskovanja in stopnjo objav v mednarodnih revijah. Visokošolski učitelji, sodelavci in raziskovalci UL redno objavljajo v mednarodnih znanstvenih in strokovnih revijah, izdajajo monografije z nacionalnimi in mednarodnimi založniki ter sodelujejo na znanstvenih in strokovnih konferencah. Prispevki vključujejo objave v 45 najvišje uvrščenih revijah na lestvici Financial Times-a (Academy of Management Review, Organisation Science, Accounting, Organisations & Society, Journal of International Business Studies in drugo), v najboljših interdisciplinarnih revijah (PNAS, itd.) in v vodilnih revijah na posameznih področjih, ki jih šola pokriva s svojimi raziskavami (npr. International Journal of Management Hospitality).

Aktualni podatki objav kažejo, da so raziskovalci UL v letu 2013 objavili preko 70 člankov v revijah s SSCI/SCI/ABS točkovanjem.

Prednosti

- S predlaganim študijskim programom se (skupaj z nekaterimi drugimi EF skupnimi študijskimi programi) EF vpisuje med institucije, ki ponujajo mednarodne programe, kar zanjo predstavlja visoko dodano vrednost in uresničevanje prednostne usmeritve spodbujanja internacionalizacije. Poleg tega tudi Slovenijo umešča med države, ki izvažajo svoje znanje in izobraževalne programe ter tako ustvarjajo pozitivni učinek v manj razvitih državah.
- Iz podatkov o aktivnosti in vključenosti EF v mednarodnih dejavnostih in publikacijah lahko zaključimo, da je EF primerljiva z evropskimi in svetovnimi inštitucijami. Trenutni rezultati so posledica dolgoletnega dela in strategije, poslanstva in vizije, ki danes daje izjemno dobre rezultate. Rezultat tega je k temu prispevala visoko kakovostna znanstvenoraziskovalna in izobraževalna dejavnosti EF, kar potrjujejo tudi akreditacije AACSB in EQUIS.

Priložnosti za izboljšanje

- Z akreditacijo predlaganega študijskega programa je potrebno aktivirati vse podporne procese, ki jih študijski program potrebuje za uspešno izvedbo in jih je v preteklem akreditacijskem obdobju izvajala tuja partnerska institucija ali se niso izvajali (npr. sistemsko spremljanje in spodbujanje študentov k zaključku študija, karierno svetovanje, izobraževanje in pomoč).

Neskladnosti

Ni ugotovljenih neskladnosti.

4. KADRI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Število in struktura pedagoškega in podpornega osebja omogočata uspešno izvedbo presojanega programa in znanstveno-raziskovalno ter strokovno udejstvovanje.

EF razpolaga z dokazili o sodelovanju z vsemi sodelujočimi na presojanem programu, omogočeno je koriščenje sobotnega leta in mednarodna mobilnost pedagoškega in nepedagoškega kadra.

Vsi sodelujoči na presojanem programu imajo veljavno izvolitev v naziv. Kakovost njihovega dela se izraža preko pedagoškega in znanstvenega udejstvovanja ter preko objav v visoko točkovanih znanstvenih revijah in publikacijah.

- **Analiza ugotovitev**

Kot izraz odličnost kadra navajamo naslednje podatke:

- delež visokošolskih učiteljev, ki so na EF v rednem delovnem razmerju, je 100 %;
- število polno zaposlenih visokošolskih učiteljev in sodelavcev (FTE) je 134,8. Število študentov na enega (FTE) delavca je 47,16;
- število študentov na enega visokošolskega učitelja je 39,95;
- število študentov na enega upravno-strokovnega delavca je 54,83.

V smislu podpore študijskemu procesu so izvajalci predmetov študentom na voljo v smislu razpisanih govorilnih ur (en-krat tedensko) in preko elektronske pošte. Študenti se glede vsebinskih vprašanj lahko obrnejo na pedagoško osebje tudi po zaključku predavanj, vaj ali drugih neposrednih oblik pedagoškega procesa. Vloga strokovnih služb je podpora izobraževalnemu, raziskovalnemu in strokovnemu delu. Strokovne službe so profesionalizirane in pokrivajo področje investicij, kakovosti, financ, zagotavljanja infrastrukture ter kadrovskih zadev za pedagoške in nepedagoške delavce.

Za dotični študijski program je na EF določena koordinatorica študijskega programa, ki je vezni člen med EF in študenti, sodeluje v skupni usmerjevalni komisiji, ter skrbi za implementacijo in skupen razvoj študijskega programa.

Prednosti

- Stabilna kadrovska struktura, visoka raven kakovosti dela učiteljev, ki sodelujejo na presojanem študijskem programu.

Priložnosti za izboljšanje

Ni identificiranih priložnosti za izboljšanje.

Neskladnosti

Ni ugotovljenih neskladnosti.

5. ŠTUDENTI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

EF UL študente presojanega programa vključuje v svoje znanstveno-raziskovalno in strokovno delo posredno preko seminarskih in projektnih nalog, tako da je izpolnjena 1. točka 26. člena Meril.

Študentom za časa mobilnosti v Ljubljani v 3. semestru (t.i. mobility week) zagotavljajo svetovalne storitve preko referata EF. Organiziranje pridobivanja znanj na drugih zavodih in priznavanje teh znanj bo v novem akreditacijskem postopku potekalo po ustaljenem mehanizmu EF, tako da je izpolnjena tudi 2. točka 26. člena Meril. Vendar pa je v preteklem akreditacijskem obdobju poglavitno vlogo na tem področju imela tuja partnerska institucija.

EF ima vzpostavljen tutorski sistem, ampak tutorji niso v stiku s študenti presojanega programa. Tutorski sistem se je v preteklem akreditacijskem obdobju izvajal s strani tuje partnerske institucije, vendar pa tutorji obeh institucij niso povezani in ne sodelujejo. Pogoji za uresničevanje 4. točka 26. člena Meril so izpolnjeni za uspešno izvajanje programa v novem akreditacijskem obdobju, vendar je potrebno boljše povezovanje med obema tutorskima sistemoma.

Zaradi majhnosti skupine študentov je število študentov na visokošolskega učitelja primerno in je s tem izpolnjena 5. točka 26. člena Meril.

Študenti sodelujejo pri vrednotenju in posodabljanju izvajanja presojanega programa direktno s podajanjem ustnih predlogov in z izpolnjevanjem študentske ankete, tako da je izpolnjena tudi 6. točka 26. člena Meril. Vendar pa zaradi kakovosti pridobljenih informacij predlagamo segmentacijo podatkov glede na študijski program, da bi podatki bili uporabljivi in osnova za delo na usmerjevalnih komisijah za posamezen študijski program.

EF nudi vsem svojim študentom karierne storitve preko CERŠ enote in kariernega centra Univerze v Ljubljani. S tem je izpolnjena 9. točka 26. člena Meril. Vendar pa predlagamo, da vsaj nekatere tovrstne storitve (npr. delavnice) prične izvajati v angleškem jeziku z možnosti sodelovanja (tujih) študentov na daljavo (npr. preko videokonferenčne povezave), za kar ugotavljamo, da EF ima ustrezno infrastrukturo. Na takšen način lahko

poskrbi za pomoč študentom na številnih študijskih programih, ki jih izvaja s tujimi partnerskimi institucijami.

- **Analiza ugotovitev**

Kljub temu, da so študenti presojanega študijskega programa tujci, ki večino študija preživijo na tuji partnerski instituciji, je zaznati njihovo pripadnost EF in zadovoljstvo s študijem. Vendar na podlagi vloge, prilog in iz razgovorov lahko zaključimo, da na znanstveno-raziskovalne in strokovne projekte EF v večini niso neposredno vključeni, je pa njihov drugostopenjski študij naravnan tako, da lahko utrdijo raziskovalne veščine s seminarskimi in projektnimi nalogami v sklopu študija.

O kakovosti svetovalnih storitvah in pomoči pri pridobivanju ter priznavanju znanj iz drugih visokošolskih zavodov ne moremo presojati, saj študij skoraj v celoti poteka v BiH. V času mobilnosti v 3. semestru (t.i. mobility week) so študenti presojanega programa v stiku z referatom EF, prav tako se lahko povežejo s svetovalno službo v okviru Centra za razvoj in svetovanje študentov (CERŠ). S tutorskim sistemom na EF in s študentskim svetom EF niso seznanjeni. Zaradi tega ugotavljamo šibko poznavanje dogajanja na EF, razvoja in sprememb na tem programu, odsotnost informacij o kakovosti presojanega študijskega programa ter odsotnost sodelovanja v zanki kakovosti za ta program. Zato predlagamo, da se razmisli o prestrukturiranju študentskega sveta EF z namenom povečanja stika med študenti presojanega programa (in drugih skupnih študijskih programov) in študentskim svetom EF ter da se študenti presojanega programa že na začetku študijskega leta spoznajo s tutorji EF, tesnejše sodelovanje pa naj se vzpostavi osebno med mobilnostjo (preko formalnih in neformalnih dogodkov).

Majhnost študentske skupnosti na presojanem programu omogoča kakovostno izvedbo kontaktnih ur. Prav tako nismo zaznali težav v sistemu mentorstva magistrskega dela. Število študentov na učitelja omogoča osebne stike in dostopnost učiteljev.

Ko je v obravnavi predmet 3. semestra, ki ga izvaja EF, izpitne pole izdela dotični 'slovenski' učitelj na posameznem predmetu in jih posreduje v BiH. Izpolnjene izpitne pole so po pošti poslane v Ljubljano, kjer jih 'slovenski' učitelj oceni. Študenti imajo možnost vpogleda v izpitno polo ter osebnega stika z učiteljem v času pogovornih ur.

Slaba povezava med študenti presojanega programa in študenti funkcionarji je tudi razlog za slabo vpetost študentov presojanega programa v procese vrednotenja in spreminjanja

presojanega programa. Študenti svoje predloge izražajo ustno in neformalno, s spremembami so seznanjeni šele, ko se le-te že implementirajo v študijski proces. V lanskem letu so svoje mnenje o zadovoljstvu s študijsko izkušnjo lahko izrazili tudi preko študentske ankete, ki jo je v fizični obliki izpeljala tuja partnerska institucija. Študenti niso seznanjeni z rezultati analize teh podatkov.

O aktivnostih alumni kluba ter analizah spremljanja diplomantov študenti presojanega študijskega programa niso bili seznanjeni.

Prav tako nismo dobili vpogleda v dejansko zaposlenost in zaposljivost diplomantov presojanega programa, saj se podatki za ta študijski program sistemsko ne zbirajo. Podatki na ravni EF se spremljajo preko alumni kluba, v katerega pa ni vpisan noben diplomant presojanega študijskega programa. Kot priložnost za izboljšanje predlagamo, da se na EF vzpostavi sistem spremljanja diplomantov dotičnega programa v sodelovanju s tujo partnersko institucijo.

Prednosti

- Študenti v BIH so izkazali izjemno zadovoljstvo s študijem.

Priložnosti za izboljšanje

- Povečanje možnosti za neposredno sodelovanje študentov presojanega programa na projektih EF.
- Povečanje stika med študentskim svetom EF in študenti presojanega programa s ciljem boljšega informiranja, vključevanja v zanko kakovosti, zagotavljanja dodatnih svetovalnih storitev in solidarne pomoči. Ob tem predlagamo proučitev predloga o strukturiranju študentskega sveta glede na programe.
- Proaktivno spremljanje diplomantov s strani EF v sodelovanju s tujo partnersko institucijo.
- Šibka povezava z diplomanti presojanega študijskega programa.
- Zagotovitev tutorskega sistema, ki bo povezan med institucijama in v medsebojno podporo pri uresničevanju svojega poslanstva.

- Reaktivna podpora EF na razvoju karierne poti študentov in diplomantov ter zanašanje na sistem spremljanja študentov pri oblikovanju karierne poti na partnerski instituciji.

Neskladnosti

Ni ugotovljenih neskladnosti.

6. MATERIALNE RAZMERE

Ugotovljeno dejansko stanje

V nadaljevanju smo presojali samo materialne vire na EF, s katerimi so študenti v stiku v času mobilnosti.

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Prostori in oprema na EF so v lasti EF in so lokacijsko in vsebinsko primerni za izvajanje vseh dejavnosti v okviru presojanega študijskega programa, se posodabljajo in ustrezajo številu vpisanih študentov. S tem je izpolnjena 1. točka 27. člena Meril.

Vsem deležnikom, še posebej študentom, je omogočena sodobna IKT tehnologija, s čimer je izpolnjena tudi 2. točka 27. člena Meril.

Knjižnica CEK zagotavlja ustrezne knjižnične informacije storitve in dostop do potrebnih gradiv. S tem je izpolnjena tudi 3. točka 27. člena Meril.

- **Analiza ugotovitev**

Aktivnosti za presojani študijski program se na EF izvajajo v predavalnici P-119, ki je sodobna in prostorna. Opremljena je s projektorjem, v njej nemoteno deluje brezžično omrežje Eduroam. Predavalnica je klimatizirana. Študentom so za čas obiska na voljo tudi računalniki na EF. Fakulteta skupno razpolaga z okoli 800 osebnimi računalniki. Študenti imajo poleg računalniških učilnic, ki so namenjene pedagoškemu procesu, na voljo 120 računalnikov. Računalniške učilnice, ki so namenjene za delo študentov, so dnevno odprte do 22. ure.

Študenti so posebej pohvalili tudi skrb EF za njihovo obštudijsko bivanje v času mobilnosti. EF jim priskrbi študentsko sobo v sosednjem študentskem domu, zajtrk, kosilo in večerjo ter organizira prevoz v podjetja, kjer potekajo ogledi poslovnega oz. proizvodnega procesa.

V času študija je vsem študentom zagotovljen elektronski dostop do baz podatkov Centralne elektronske knjižnice. Študenti lahko do baz dostopajo tudi preko oddaljenega dostopa.

EF je razvila informacijski sistem, ki podpira dejavnosti na fakulteti. Vključuje vse uporabnike: študente, pedagoško osebje, strokovne službe ter administracijo, posebna aplikacija delodajalec.net pa je namenjena podjetjem, s katerimi fakulteta sodeluje na

področju kadrovanja. Študenti imajo posebno, samo njim namenjeno spletno mesto, imenovano Študent–net, na katerem se prijavljajo in odjavljajo na izpite, spremljajo svoje študijske rezultate, najdejo vse za študij potrebne informacije, prav tako pa je preko spleta dostopnega zelo veliko študijskega e-gradiva.

Prednosti

- Izjemno zadovoljstvo študentov z razmerami v času mobilnosti (nastanitev, prehrana, opremljenost predavalnic ipd.).

Priložnosti za izboljšanje

- Povečanje števila označb in smerokazov v prostorih EF za lažjo fizično orientacijo v prostoru.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Ugotovljeno dejansko stanje

- **Izpolnjevanje meril za akreditacijo**

Sistem kakovosti EF je predpisan in primerljiv v evropskem visokošolskem prostoru, primeren glede na razmere in organizacijo EF ter učinkovit, ko je v obravnavi institucija v splošnem ali matični študijski programi. Za presojani študijski program pa se zanka kakovosti v celoti ne zaključuje, predvsem ko so v obravnavi študenti, njihov prispevek k izboljševanju ter njihovo informiranje o rezultatih analiz in ukrepanju. Enako velja za vključevanje delodajalcev v procese izboljševanja in spreminjanja presojanega študijskega programa.

Dejavnosti EF na področju kakovosti se redno izvajajo, EF izvaja samoevalvacijo vseh dejavnosti vsako leto, rezultate objavlja na spletnih straneh in obvešča interne javnosti. EF za vsako leto izdela letno poslovno poročilo, ki ga združuje s poročilom o kakovosti in računovodskim poročilom. Vendar pa v primeru dotičnega študijskega programa objava letnega poročila v slovenskem jeziku ni dovolj. Potrebno je zagotoviti prevod poročila v angleški jezik, njegovo objavo celotnega besedila (ne le letnega poročila, ki je bolj promocijske narave) na spletnih straneh ter prenos dokumenta do tuje partnerske institucije in zagotovitev razprave s strateškimi deležniki (ne le s skupno usmerjevalno komisijo, ki obravnava povzetek poročila).

Študenti izpolnjujejo študentsko anketo v fizični obliki. EF ima možnost spremljati obremenitev preko študentske ankete Univerze v Ljubljani (kar za druge študijske programe tudi počne) in ločeno obdelati želene podatke s segmentacijo respondentov po študijskih programih. Potrebno je razmisliti o načinu nadaljnjega zbiranja podatkov, ki bo učinkovit z vidika števila respondentov ter da bodo podatki uporabni v procesih izboljševanja.

V trenutku presoje so študenti presojanega študijskega programa šibko vpeti in informirani o procesih zagotavljanja kakovosti EF ali študijskega programa.

Povezava med EF in študenti je predvsem koordinatorica študijskega programa in skupna usmerjevalna komisija, pri čemer ena od dveh usmerjevalnih komisij, ki delujeta za ta študijski program, nima v svoji sestavi predvidenega študenta. V razgovorih ni bilo prisotnega študenta, ki deluje v usmerjevalni komisiji dotičnega študijskega programa, smo pa iz zapisnika komisije lahko razbrali njegovo sodelovanje.

Kultura kakovosti na EF je na visoki ravni, vendar pa je potrebno v to vpeti tudi tujo partnersko institucijo in določiti procese v tej zvezi, ki združujejo obe (npr. spremljanje obremenitve študentov, zaposlenosti, spremljanje diplomantov itd.).

- **Analiza ugotovitev**

EF je dvojno akreditirana šola na mednarodni ravni. Je prejemnica evropske akreditacije EQUIS (the European Quality Improvement System) in ameriške akreditacije AACSB (The Association to Advance Collegiate Schools of Business), ki jo ima tudi tuja partnerska institucija iz BiH. Slednje potrjuje pravilno naravnanost obeh institucij in obsežen vložek v uspešno zagotavljanje kakovosti.

A obstoječi sistem EF je potrebno prilagoditi dejstvu, da se študijski program izvaja v sodelovanju s tujo partnersko institucijo. Kot še zapisano, je potrebno sistem zagotavljanja kakovosti implementirati za dotični študijski program v vseh svojih delih.

Različne javnosti niso seznanjeni z rezultati samoevalvacijskega procesa: študenti funkcionarji, študenti, delodajalci. Sicer so zaključki samoevalvacijske na spletni strani, vendar le v slovenskem jeziku. Povzetek samoevalvacijskega poročila v angleškem jeziku je obravnavan na usmerjevalni komisiji dotičnega študijskega programa, EF pa v angleškem jeziku izdaja letno poročilo, ki je bolj promocijske narave.

V razgovor so bili vključeni le delodajalci iz tujega okolja (BiH), zato je bila analiza priljubljenosti diplomantov presojanega študijskega programa omejena in bi iz razgovora težko zrcalili na slovenski prostor (kar bi bilo potrebno ob akreditaciji nacionalnega študijskega programa). Delodajalci so ocenili, da je diploma EF dodatno zagotovilo za kakovosten kader ter poudarili kompetence, kot navedene v poglavju Vpetost v okolje.

Prednosti

- EF je prejemnica dveh mednarodnih akreditacij, ki potrjujejo kakovost institucije.

Priložnosti za izboljšanje

- Vključitev študenta in delodajalca kot predstavnikov strateških deležnikov EF v vsako usmerjevalno komisijo.
- Bolje vključiti in informirati študente presojanega študijskega programa o procesih in ukrepih zagotavljanja kakovosti.

- V spremljanje zadovoljstva študentov vključiti spremljanje zadovoljstva s podpornimi službami in raziskovalnim (so)delovanjem.
- Aktivirati spremljanje zadovoljstva z diplomanti pri delodajalcih.
- Sistematično spremljati zadovoljstvo študentov v času mobilnosti.
- Aktivno informirati javnosti o izsledkih analiz in ukrepih, ki sledijo.
- Predlagamo prevod letnega poročila v angleški jezik in objavljanje tega ob slovenski verziji, zaradi vseh dejavnosti na področju internacionalizacije EF.

Neskladnosti

- Spremljati zaposljivost in zaposlenost študentov ter informiranje študentov o tem.

POVZETEK

EF je visoko kakovostna institucija v vseh svojih dejavnostih, kar izkazujeta tudi podeljeni mednarodni akreditaciji. Prav tako je to institucija, ki se v veliki meri zavzema za svojo internacionalizacijo, pri čemer krmari med lastnimi cilji, urejenostjo univerze in zakonskimi podlagami v visokem šolstvu.

Presojani študijski program, ki se iz nacionalnega namerava preoblikovati v nacionalni, je drugi skupen študijski program EF in Univerze v Ljubljani, prav tako tudi pred sedmimi leti noviteta za slovenski prostor, zato je bilo preteklo akreditacijsko obdobje za EF in celoten slovenski visokošolski prostor obdobje učenja in razvijanja primernih praktičnih rešitev, z vidika zakonskih podlag pa so se te šele razvijale in niso predvidevale transnacionalnega študijskega programa.

Novo obdobje, ki ga EF namerava izkoristiti za aktivacijo transnacionalnega študijskega programa, pa nujno potrebno zahteva ureditev odnosov med partnerskima institucijama na način, da je EF aktivneje vključena v obvladovanje vseh procesov, predvsem procesov zagotavljanja kakovosti, ki jih uspešno izvaja v slovenskem okolju in naj jih zato učinkovito prenese tudi na tovrsten študijski program. Ob tem je nujna intenzivnejša vključitve strateških deležnikov, predvsem študentov in delodajalcev v zanko kakovosti.

Glede podane vloge za presojani študijski program strokovnjaki ocenjujemo, da presojani študijski program ne more postati nacionalni, saj v preteklem akreditacijskem obdobju ni bilo vpisanih slovenskih študentov, prav tako tudi v prihodnosti študijski program ne bo v pomembnem delu rekrutiral slovenske študente (zaradi razlogov navedenih v uvodu poglavja 1). Zato pozivamo NAKVIS, da v sklopu aktivnega postopka pozove EF k priglasitvi študijskega programa kot transnacionalnega z dodatno vlogo in novo konzorcijsko pogodbo med sodelujočimi partnerji. Glede na to, da je to tudi ključen cilj EF za dotični študijski program, je smiseln razmislek agencije o čim učinkovitejšem postopku ob hkratnem spoštovanju meril in zakonskih podlag.

SUMMARY

EF is distinguished by its high-quality performance, recognized by two international quality assessment bodies (AACSB and EQUIS). Internationalization (the main objective of this institution) is shown in its goals, internal organization and in terms of following the law on higher education.

Evaluated programme was accredited as a joint program. The evaluated programme was a second joint programme at the EF and also at the University of Ljubljana. Seven years ago, it represented a great novelty in Slovenia and legal basis were under development; that is the main reason for all the changes and development through learning-by-doing. In reaccreditation, EF wants it to become a national programme followed by the national confirmation as a transnational study programme.

Transnationality of this programme requires immediate arrangements between involved partners. The EF has to be more engaged in managing all processes in general and in the area of quality assurance in particular. These processes are at EF well organized for implementation in Slovenian environment; however, they need to be implemented also for this particular programme. Moreover, main stakeholders, such as students and employers need to be included in the quality loop.

We, the experts, think that evaluated programme cannot become national programme. In the past accreditation period, there was no Slovenian students involved in the programme, and the EF does not plan to extensively enrol Slovenian students into this programme in the future. Therefore, we invite NAKVIS to propose to the EF (during this accreditation activities) to "reshape" this program into a transnational with a new consortium contract and additional proposition for reaccreditation, which would be consistent with the EF's programme vision, objectives and the higher education law.

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
EF je prejemnica dveh mednarodnih akreditacij, ki potrjujejo kakovost institucije. Stabilna kadrovska struktura, visoka raven kakovosti dela učiteljev, ki sodelujejo na presojanem študijskem programu. Delodajalci so izkazali odobravanje programa, ki zagotavlja visoko kakovostne diplomante.	Odsotnost vpisa slovenskih študentov v preteklem akreditacijskem obdobju Spremljati zaposljivost in zaposlenost študentov ter informiranje študentov o tem. Zagotovitev tutorskega sistema, ki bo povezan med institucijama in bo v medsebojno podporo. Spremljanje obremenjenosti študentov v dotičnem študijskem programu.

Študenti so izkazali izjemno zadovoljstvo s študijem. Dodatno preverjanje doseganja učnih izidov oziroma kompetenc ob zagovoru magistrskega dela z izdelanim evalvacijskim vprašalnikom, ki je umeščen v zanko kakovosti. Praktična naravnanost delovanja EF in odlična praksa povezovanja študentov s slovenskimi delodajalci. Stabilen sistem zagotavljanja kakovosti na EF je odlična popotnica za uspešno razširitev tega tudi na programe, ki se izvajajo s tujimi partnerskimi institucijami.	Bolje vključiti in informirati študente JSEO o procesih in ukrepih zagotavljanja kakovosti. Vključitev študenta in delodajalca kot predstavnikov strateških deležnikov EF v vsako usmerjevalno komisijo. V spremljanje zadovoljstva študentov vključiti spremljanje zadovoljstva s podpornimi službami in raziskovalnim (so)delovanjem na EF. Aktivirati spremljanje zadovoljstva s študenti in diplomanti pri delodajalcih. Prevod letnega poročila v angleški jezik in objavljanje tega ob slovenski verziji. Povečanje možnosti za neposredno sodelovanje študentov JSEO na projektih EF. Povečanje stika med študentskim svetom EF in študenti JSEO. Proaktivna podpora EF pri razvoju karierne poti študentov in diplomantov ter spremljanju te. Vzpostavitev sistemsko urejenega procesa za spodbujanje študentov k zaključku študija.

Zahvale

Strokovnjaki se zahvaljujemo EF za razpoložljivost in sodelovanje, go. dekanici za konstruktivno razpravo o dejanskem stanju, možnostih EF in načrtih, go. Smiljani Zajec pa za gostoljubje in odzivnost pri urejanju potrebnega gradiva ter samega procesa ob obisku.

Zahvala gre tudi vsem sodelujočim ob obisku, ki so prispevali k jasnejšem uvidu v dejansko situacijo.